

BBC-19080002040301 Seat No. _____

M. Com. (Sem. IV) (CBCS) (W.E.F. 2019) Examination

July - 2021

Advanced Cost & Mgt. A/c.

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સમાન છે.
(2) કોઈ પણ ચાર પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

- 1 રોકાણ કેન્દ્રને લગતી ખુટતી માહિતી શોધો તથા રોકાણ કેન્દ્રના મેનેજરને 17.5
સમજાવો કે બાકી રહેલ આવક અને રોકાણ પર વળતરમાં તફાવત કેમ હોય છે ?

વિગત	X-વિભાગ	Y-વિભાગ	Z-વિભાગ
વેચાણ (રૂ.)	3,00,000	3,75,000	5,00,000
સંચાલકીય નફો (રૂ.)	(?)	1,25,000	(?)
રોકાણ પર વળતર	15%	10%	20%
રોકાણ પર અપેક્ષિત વળતર દર	10%	(?)	(?)
બાકી રહેલ આવક (રૂ.)	(?)	25,000	0
સંચાલકીય રોકાણ (રૂ.)	1,50,000	(?)	2,50,000

- 2 શ્યામ કંપનીના ઉત્પાદન વિભાગ દ્વારા નીચેની માહિતી આપેલ છે : 17.5

- (1) વેચાણ પડતર વસ્તુ % વેચાણના
A	75%
B	80%
C	85%

- (2) વેચાણ અને વેચાણ વિતરણ ખર્ચ વર્ષ દરમ્યાન નીચે મુજબ થયા :

વિગત	વેચાણ (રૂ.)	વેચાણ અને વિતરણ ખર્ચ પ્રત્યક્ષ ફાળવેલ (રૂ.)
(A) પ્રાર્થમ ઝોન		
A	7,50,000	52,880
B	9,00,000	73,995
C	5,00,000	38,530
(B) એક્સટેન્શન ઝોન		
A	5,75,000	35,350
B	4,60,000	49,800
C	2,50,000	24,740

(C) આઉટરીય ઝોન		
A	1,84,000	15,700
B	1,68,000	14,370
C	3,78,000	70,850

(3) અપ્રત્યક્ષ ખર્ચ નીચે મુજબ છે :

ખર્ચ	રૂ.
ઓફિસ	70,600
જાહેરાત	1,55,000
અન્ય	1,00,500

(4) જાહેરાત ખર્ચ દરેક ઝોન દીઠ અને વસ્તુદીઠ વેચાણ આધારીત ફાળવવામાં આવેલ. ઓફિસ ખર્ચ અને અન્ય ખર્ચ 2 : 2 : 1 ઝોનદીઠ અને વસ્તુદીઠ ફાળવવાના છે. વસ્તુ કે ઝોનનો નફો કે નુકસાન ગણતરી કરતી વખતે પડતર કેન્દ્રને ધ્યાનમાં લઈને તુલનાત્મક નફા-નુકસાન પત્રક તૈયાર કરો.

(1) ઝોન દીઠ અને

(2) વસ્તુ દીઠ

3 આશા કંપની લિ.ની વિગત પ્રક્રિયા-III ને લગતી આપેલ છે. તેને ધ્યાનમાં લઈ 17.5 ઓક્ટોબર-2020ના મહિના માટે પ્રક્રિયા ખાતું તૈયાર કરો. ફીફો પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરો.

પ્રક્રિયા-IIIમાં શરૂ સ્ટોક	2,000 એકમો,	પડતર રૂ. 25,750
પ્રક્રિયા-IIમાંથી લાવ્યા	53,000 એકમો,	પડતર રૂ. 4,11,500
પ્રક્રિયા-IVમાં લઈ ગયા	48,000 એકમો	
આખર સ્ટોક પ્રક્રિયા-IIIમાં	5,000 એકમો	
ભંગાર	2,000 એકમો	

પ્રક્રિયા-IIIમાં દાખલ કરેલ માલસમાન

રૂ. 1,97,600

મજૂરી

રૂ. 97,600

પરોક્ષ ખર્ચ

રૂ. 48,800

પૂર્ણતાની કક્ષા :

	શરૂ સ્ટોક	આખર સ્ટોક	ભંગાર
માલસમાન	80%	70%	100%
મજૂરી	60%	50%	70%
પરોક્ષ ખર્ચ	60%	50%	70%

ઉત્પાદનના 5% સામાન્ય ઘટ તરીકે લેવાના છે. ભંગારના એકમોની વેચાણ કિંમત રૂ. 3 એકમદીઠ મળે છે.

4 પ્રક્રિયા A ને લગતી વિગત નીચે મુજબ છે :

17.5

- (1) શરૂનો સ્ટોક 8,000 એકમો રૂ. 75,000
પૂર્ણતાની કક્ષા : માલસામાન 100 %
મજૂરી અને પરીક્ષણખર્ચ 60%
- (2) 1,82,000 એકમો દાખલ રૂ. 7,37,500
- (3) મજૂરી ચૂકવી રૂ. 3,40,000
- (4) પરીક્ષણ ખર્ચ ચૂકવ્યો રૂ. 1,70,300
- (5) ભંગારના એકમો 14,000
પૂર્ણતાની કક્ષા : માલસામાન 100%
મજૂરી અને પરીક્ષણખર્ચ 80%
- (6) આખરનો સ્ટોક 18,000 એકમો
પૂર્ણતાની કક્ષા : માલસામાન 100%
મજૂરી અને પરીક્ષણખર્ચ 70%
- (7) આગળની પ્રક્રિયામાં લઈ ગયેલ એકમો 1,58,000.
- (8) કુલ દાખલ કરેલ એકમો (શરૂનો સ્ટોક સહિત)ના 5% સામાન્ય ઘટ તરીકે લેવાના છે.
- (9) ભંગારની વેચાણ કિંમત રૂ. 5 એકમદીઠ છે, જે પ્રત્યક્ષ માલસામાન પડતરમાંથી વસૂલવાની છે.
લીફો પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરી જરૂરી ખાતાઓ તૈયાર કરો.

5 (અ) કૃપા લિમિટેડ નીચે મુજબ વિગત આપે છે :

9.5

- વિગત એકમદીઠ
માલસામાન 6 રૂ.
મજૂરી 2 રૂ.
ચલિત પરીક્ષણ ખર્ચ 4 રૂ.
સ્થિર કારખાના ખર્ચ રૂ. 5,10,000 વાર્ષિક
વેચાણ વાર્ષિક 50,000 એકમો
મૂડી રોકાણ સ્થિર મિલકતમાં 12,00,000 રૂ.
મૂડી રોકાણ ચાલુ મિલકતમાં 50% વેચાણના
20% વળતર રોકાણ પર મેળવવું હોય, તો વેચાણ કિંમત નક્કી કરો.

- (બ) સોમ કંપની 80% ઉત્પાદન કક્ષાએ 75,000 એકમોનું ઉત્પાદન અને 8 વેચાણ કરે છે. વેચાણ કિંમત એકમદીઠ રૂ. 20 અને ચોખ્ખો નફો એકમદીઠ રૂ. 5 છે. વધારાની માહિતી નીચે મુજબ છે :
- વિગત એકમદીઠ
- પ્રત્યક્ષ માલસામાન 6 રૂ.
- પ્રત્યક્ષ મજૂરી 3 રૂ.
- કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ 4 રૂ. (70% ચલિત)
- વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચ 2 રૂ. (65% સ્થિર)
- કંપનીને ચાલુ વર્ષે પણ ઉત્પાદન જાળવી રાખવું છે.
- પરંતુ અંદાજીત છે કે,
- (1) સ્થિર ખર્ચ 12% થી વધશે.
- (2) પ્રત્યક્ષ મજૂરી 20% થી વધશે.
- (3) પ્રત્યક્ષ માલસામાન 15% થી વધશે.
- (4) વેચાણમાં કોઈ વધારો થશે નહિ.
- કંપનીને વધારાની 12% ક્ષમતા માટે ઓર્ડર મળે છે. રૂ. 2,85,000 નફો કમાવવા માટે ઓછામાં ઓછી કેટલી વેચાણ કિંમત રાખી શકાય ?

- 6 રાજહંસ કંપની હાલ 90% કાર્ય ક્ષમતાએ કાર્ય કરે છે. અને 27,000 એકમોનું 17.5 વાર્ષિક ઉત્પાદન કરે છે. તે પરિવર્તનશીલ અંદાજપત્રીય પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરે છે. નીચેની માહિતી બજેટમાંથી મળેલ છે :

વિગત	90% (રૂ.)	100% (રૂ.)
વેચાણ	30,00,000	32,00,000
સ્થિર ખર્ચ	6,01,000	6,01,000
અર્ધ સ્થિર ખર્ચ	1,95,000	2,01,000
ચલિત ખર્ચ	2,90,000	2,99,000
એકમો	27,000	30,000

માલસામાન અને મજૂરી ખર્ચ એકમદીઠ વર્તમાન સ્થિતિ મુજબનો રહેશે. નફાનો દર 10% છે.

- (1) તમને નક્કી કરવાનું કહેવામાં આવે છે કે 3,000 એકમોના વધારાનું ઉત્પાદન 100% કાર્યક્ષમતા એ થાય તો તફાવત પડતર કેટલી હશે ?
- (2) જો સ્વદેશી ભાવ કરતા બહારના દેશોમાં ભાવ ઓછો લઈ વેચાણ કરવામાં આવે તો તમે 3,000 એકમોની નિકાસ માટેની કઈ નિકાસ કિંમત સુચવશો ?
- 7 ટૂંક નોંધ લખો : 17.5
- (1) પડતર સંચાલનના ચાર આધાર સ્તંભો
- (2) મજૂર અને માલસામાન ઉત્પાદકતા
- (3) સંચાલકીય ઓરિટના હેતુઓ.
- 8 ટૂંક નોંધ લખો : 17.5
- (1) ઉત્પાદકતા અને મૂલ્યવૃદ્ધિનો ખ્યાલ
- (2) પડતર ઓરિટ અને સંચાલકીય ઓરિટનો તફાવત
- (3) પડતર સંચાલનના હેતુઓ.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Write any four questions out of Eight.
 (2) All questions carry equal marks.

- 1 Find out the missing figures for investment centres. **17.5**
 Explain why there is a difference between Residual Income and Return on Investment to the manager of investment centres.

Particulars	X Department	Y Department	Z Department
Sales (Rs.)	3,00,000	3,75,000	5,00,000
Operating Profit (Rs.)	(?)	1,25,000	(?)
Return on Investment	15%	10%	20%
Expected Rate of Return on Investment	10%	(?)	(?)
Residual Income (Rs.)	(?)	25,000	0
Operating Investment (Rs.)	1,50,000	(?)	2,50,000

- 2 A Production department of Shyam Company has given **17.5**
 the data as under :

- (1) Cost of Sales are as follows :

Product	% of Sales
A	75%
B	80%
C	85%

- (2) Details of sales and selling and distribution expenses for the year are as follow :

Particulars	Sales (Rs.)	Selling and Distribution Expenses Allocated Directly (Rs.)
(A) Prime Zone		
A	7,50,000	52,880
B	9,00,000	73,995
C	5,00,000	38,530

(B) Extension Zone		
A	5,75,000	35,350
B	4,60,000	49,800
C	2,50,000	24,740
(C) Outreach Zone		
A	1,84,000	15,700
B	1,68,000	14,370
C	3,78,000	70,850

(3) Indirect Expenses are as follow :

ExpensesRs.

Office 70,600

Advertisement 1,55,000

Other 1,00,500

(4) Advertisement expense is allocated to zones and product on the basis of sales. Office expenses and other expenses are apportioned in the ratio of 2:2:1 to the zones and the products, while computing the profit or loss for the zones and the products as the case may be.

Prepare the comparative profit & loss statement for the cost centre presenting the

(1) Zone wise

(2) Product wise.

3 Following details are available of Asha Co. Limited for process III. Considering it, prepare Process account for the month of October-2020. Use FIFO method. **17.5**

Opening stock of Process-III 2,000 units at Rs. 25,750

Transfer from Process-II 53,000 units at Rs. 4,11,500

Transfer to Process-IV 48,000 units

Closing Stock of Process-III 5,000 units

Units Scrapped 2,000 units

Direct material added in Process-III Rs. 1,97,600

Direct wages Rs. 97,600

Production Overheads Rs. 48,800

Degree of Completion :

	Op. Stock	Cl. Stock	Scrap
Materials	80%	70%	100%
Labour	60%	50%	70%
Overheads	60%	50%	70%

The normal loss in the process was 5% of production and scrap was sold at Rs. 3 per unit.

4 Following information is related to Process A. 17.5

- (1) Opening stock 8,000 units Rs. 75,000
Degree of Completion :
Material 100 %
Wages and Overheads 60%
- (2) Input 1,82,000 units at Rs. 7,37,500
- (3) Wages paid Rs. 3,40,000
- (4) Overheads paid Rs. 1,70,300
- (5) Units Scrapped 14,000
Degree Completion :
Material 100%
Wages and Overheads 80%
- (6) Closing Stock 18,000 units
Degree of Completion :
Material 100%
Wages and Overheads 70%
- (7) Units completed and transferred 1,58,000 to next process.
- (8) Normal loss is 5% of total input including opening stock.
- (9) Scrap value is Rs. 5 per unit to be adjusted out of direct material cost.

You are required to compute necessary accounts on the basis of LIFO.

5 (A) Krupa Limited furnishes the following details : 9.5

- Particulars per unit
Materials 6 Rs.
Labour 2 Rs.
Variable overhead 4 Rs.
Fixed Factory overhead Rs. 5,10,000 yearly
Yearly Sales 50,000 units
Capital Employed in Fixed Assets 12,00,000 Rs.
Capital Employed in Current Assets 50% of Sales
Determine selling price per unit to yield 20% return on capital employed.

- (B) Som Company is at present working at 80% production capacity produces and sales 75,000 units. Selling price is Rs. 20 per unit and Net Profit is Rs. 5 per unit. Additional information is as under
Particulars	Per unit
Direct Materials	6 Rs.
Direct Labour	3 Rs.
Factory overhead.....	4 Rs. (70% variable)
Selling overhead.....	2 Rs. (65% Fixed)
- Company wants to maintain the production in current year, but estimates that
- (1) Fixed cost is increased by 12%.
 - (2) Direct labour price is increased by 20%.
 - (3) Direct material price is increase by 15%.
 - (4) Sales will not be increased.
- Company gets order at additional 12% capacity. What would be the minimum selling price to get profit of Rs. 2,85,000 ?

- 6 Rajhans Company is at present working at 90% of its production capacity and producing 27,000 units per annum. It operates a flexible budgeting control system. The following figures are obtained from the budget :

Particulars	90% (Rs.)	100% (Rs.)
Sales	30,00,000	32,00,000
Fixed Expenses	6,01,000	6,01,000
Semi Fixed Expenses	1,95,000	2,01,000
Variable Expenses	2,90,000	2,99,000
Units	27,000	30,000

Labour and material costs per unit are constant under the present condition. Profit margin is 10%.

- (1) You are required to determine differential cost production 3,000 units by increasing capacity to 100%.
 - (2) What would you recommend for an export price for these 3,000 units taking into account that observes prices are much lower than indigenous prices ?
- 7 Write short notes : (1) Four pillars of Cost Management (2) Labour and Material Productivity (3) Objectives of Management audit
- 8 Write short notes : (1) Concept of Productivity and Value Added (2) Difference between Cost audit and Management audit (3) Objectives of Cost Management.